

LATVIJAS DZĪVNIEKI ZOODĀRZĀ

Aplūko un izzini Rīga ZOO mītošos dzīvniekus, kas raksturīgi Latvijas mežiem, zālājiem un ūdeņiem!

1 Pelēkais ronis

Pelēkais ronis ir Baltijas jūrā lielākā un biežāk sastopamā roņu suga un viena no divām, kas mēdz uzturēties Latvijas piekrastē. Februārī un martā dzimst roņu mazuļi, no kuriem daļa nonāk mūsu pludmalēs. Ik pavasari zoodārzā nonāk novārguši vai savainoti ronēni, un līdzīgi 1998. gadā šeit nokļuva slavenais ronis Puika. Viņa un ronenes Kristas mazule Sniegpulkstenīte 2023. gadā ar piestiprinātu raidītāju tika izlaista Baltijas jūrā ar mērķi izzināt dzīvnieka ceļus jūrā un pārliecināties, ka tas spēj iejusties savvaļas dzīvē.

2 Latvijas zilā govš

Zilā govš (saukta arī līvu govš, jūras govš vai mēness govš) ir Latvijā izveidota piena lopu šķirne, kas piemērota vietējiem apstākļiem – pieticīga barības izvēlē, mazprasīga, izturīga pret slimībām, tomēr dod daudz mazāk piena nekā Eiropā tradicionālās produktīvās govju šķirnes. Šī iemesla dēļ 21. gadsimta sākumā šī šķirne bija gandrīz izzudusi, tomēr pateicoties entuziastu pūlēm, Latvijas zilās šķirnes dzīvnieku skaits sasniedzis teju tūkstoti. Zināma arī kā lībiešu govš, un visvairāk raksturīga tieši Kurzemes jūrmalai. Sākotnējais audzēšanas reģions bijis Latvijas piejūras teritorijas, bet tagad Latvijas zilās govīs nelielos daudzumos tiek turētas praktiski visā Latvijas teritorijā.

3 Ziemeļu lūsis

Lūsis ir ir lielākā savvaļas kaķu suga Eiropā un vienīgais dabā mītošais kaķis Latvijā. Tas iekļauts Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā. Tas mīt lielos un plašos mežos, kā arī ir ļoti kluss, tādēļ šī plēsēja eksistenci visbiežāk neviens nepamana. Piedevām tam ir izcili pielāgots maskēšanās tērps, kas tagad ziemā ir kļuvis pelēcīgs. Lūsis medī no slēpņa un nekad neuzbrūk medījumam no koka. Tas pielavās pa zemi un tad īsā un ļoti straujā skrējienā panāk medījumu. 2023. gadā Zoodārza lūšu saimē, kuru atbalsta Jēkabpils novads, piedzima mazuļi Rūdis un Rasa.

4 Eiropas ūdele

Eiropas ūdele savvaļā ir gandrīz iznīcināta. Tādēļ tā ir iekļauta Pasaules Sarkanās grāmatas bīstami apdraudēto sugu (CR – Critically Endangered) kategorijā. Latvijas ārēs tā nav konstatēta kopš pagājušā gadsimta 80. gadiem. Lai glābtu šo sugu ir izveidota starptautiska Eiropas ūdeļu EEP programma (apdraudēto sugu nebrīves menedžmenta Eiropas programma), kurā jau daudzus gadus sekmīgi piedalās arī Rīgas Zoodārzs. Mūsu izaudzētie dzīvnieki un to pēcnācēji tagad dzīvo Igaunijas salās, kur nav sastopamas Eiropas ūdeļu konkurentes Amerikas ūdeles.

5 Lidvāvere

Par spīti nosaukumam, lidvāveres nelido, bet planē, izplešot ādas kroku starp priekškājām un pakaļkājām. Tā spēj aizplanēt dažus desmitus metru tālu. Lidvāvere iekļauta Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā, taču globāli nav apdraudēta. Mūsu zeme ir šīs sugas areāla rietumu robeža, kas diemžēl lēnām virzās uz austrumu pusi. 21. gadsimta sākumā lidvāvere vēl bija sastopama dažviet Alūksnes un Balvu apkārtnē, taču pēdējos gadus vairs nav konstatēta – lidvāverēm Latvijā tām trūkst vecu mežu masīvu ar dobumainām apsēm.

6 Zaļā vārna

Pasaulē šo putnu neuzskata par apdraudētu, taču Latvijā tas ir aizsargājams. Zaļā vārna pie mums sastopama reti, jo atrodamies pie sugas izplatības ziemeļu robežas. Igaunijā zaļās vārnas tiek uzskatītas par izmirušām, bet Latvijā un Lietuvā kopumā mīt vien daži desmiti pāru. Interesants ir zaļās vārnas nosaukums – daudzās valodās to dēvē par zilo vārnu, un tā līdz 20. gs. sākumam bija arī latviešu valodā. Turklāt šis putns nav arī īsta vārna – tam ir pašam sava zaļvārnu dzimta.

7 Pūces

Daļa ekspozīcijā apskatāmo pūču Latvijā ir bieži sastopamas un parastas ligzdotājas (meža pūce un ausainā pūce), retāka ir urālpūce, kas pārsvarā uzturas mūsu valsts austrumu un centrālajā daļā, savukārt mūsu lielākā pūce – Eiropas ūpis (jā, ūpji arī ir pūces) – ir rets ligzdotājs. To skaits Latvijā samazinās. Speciālisti lēš, ka 2022. gadā ūpji izveidojuši tikai 24 teritorijas, taču ne visās notikusi sekmīga ligzdošana.

Dažas reizes Latvijas austrumos ir konstatēta ziemeļu pūce, kuras dzīvesvietai izvēlas plašus skujkoku un jauktus mežus uz ziemeļiem un austrumiem no mūsu zemes, kas mijas ar atklātām ainavām. Ļoti reti gada aukstajā periodā Latvijā ieklejo arī baltā pūce, kas ligzdo ziemeļos tundras zonā. Pieaugušie putni pārsvarā ziemo ligzdošanas apgabalā, savukārt jaunie putni klejo plašākā reģionā un reizēm iemaldās Latvijā.

8 Mežacūkas statuja

Pirms vairāk nekā 111 gadiem, kad entuziastiski rīdnieki domāja par Zooloģiskā dārza atvēršanu Rīgā, tad viena no iesaistīto vēlmēm bija rādīt apmeklētājiem vietējās faunas pārstāvjus, lai iedzīvotāji iepazītu tos dzīvniekus, kas sastopami mums līdzās. Tādēļ tolaik, atverot zoodārzu, interesenti varēja aplūkot arī lāčus, vilkus, briežus, aļņus, stirnas, āpšus, lapsas, zaķus, roņus, ērgļus, pūces, vanagus, dzērves un meža cūku. Par godu Rīgas Zooloģiskā dārza pirmajiem dzīvniekiem 2012. gadā tika atklāts tēlnieces G. Grundbergas darinātais piemineklis, kurā attēlota meža cūka Trīne.

9 Akvārijs

Akvārijā apskatāmas desmit Latvijas kopš seniem laikiem mītošas zivju sugas: Eiropas asaris, sapals, ausleja, viķe, rudulis, spidiļķis, akmeņgrauzis, rauda, grundulis un zutis. Zutis iekļauts Pasaules Sarkanās grāmatas bīstami apdraudēto sugu (CR – Critically Endangered) kategorijā. Tā izdzīvošanu apdraud intensīva zvejniecība, upju aizsprosti, vispārējais ūdeņu piesārņojums un slimības. Savukārt Invazīvo sugu ekspozīcijā apskatāms Ķīnas cimdiņkrabis un apaļais jūrasgrundulis, kuri Baltijas jūrā nonākuši salīdzinoši nesen ar kuģu balasta ūdeņiem. Šo sugu parādīšanās nav vēlama, jo apdraud vietējās sugas, konkurējot par barību un izplatot slimības un parazītus, kas var būt bīstami mūsu sugām.

10 Pundurpeles

Akvārija ēkā apskatāmi vismazākie grauzēji Latvijā un arī visā Eiropā – pundurpeles. To ķermeņa garums ir tikai 6–8 cm, apmēram tikpat gara ir arī aste, bet pieaugušu pundurpeļu svars ir nieka 5–7 grami. Dabā visbiežāk par šo grauzēju esamību liecina no sausas zāles savītas bumbiņai līdzīgās ligzdas, kas iestiprinātas starp graudzāļu stiebriem.

11 Kukaiņu viesnīca

Latvijā sastopamas apmēram 250 vientuļo bišu sugas, un daudzas no tām veido ligzdas nokaltušos zaros vai stiebrus. Tā kā pilsētās bieži vientuļajām bitēm piemērotu vietu trūkst, cilvēki veido kukaiņu viesnīcas, kuras kalpo tādām pašām mērķim. Rudenī un ziemā kukaiņu viesnīcas aktivitāte ir apsīkusi, taču tas nenozīmē, ka tā tagad ir pamesta. Ieskaties, daudzas ejas ir aizmūrētas! Tur ziemo vientuļo bišu kūniņas, kuras izšķīlsies un ārā no slēptuvēm iznāks nākošajā pavasarī.

12 Jūraskrauklis

Pirms apmēram pusgadsimta šī suga Latvijā bija ļoti reti sastopama, galvenokārt jūrā. Pirmā jūraskraukļa ligzdošana tika konstatēta 1989. gadā Lubānas ezerā, savukārt tagad šis putns biežs visā Latvijā. Tas ligzdo kolonijās un visai tālu (10 un vairāk kilometrus) var lidot pēc barības – zivīm un vēžveidīgajiem. Raksturīgi, ka jūraskraukļi pēc peldes mēdz žāvēt spalvas, tādēļ tie bieži redzami stāvot krastā uz akmeņiem ar paplestiem spārniem.